

Zarandul

ORGAN INDEPENDENT — CULTURAL, ECONOMIC ȘI DE INFORMAȚII — DIN VALEA CRIȘULUI ALB

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BRAD

ABONAMENTE: 100 lei anual, 6 luni 60 lei
Instituțiuni și bănci 150 lei
Muncitorii minieri și muncitorii agricultori 50 lei

APARE ÎN FIECARE JOI

Redactor responsabil: G. E. CAMBER

Serbarea zilei de 1 Dec. în Zarand

Grandioasa manifestație de Duminică. — Au luat parte vreo 7000 de Zărândeni.

Ziua de 1 Decembrie, ziua în care se concentrează toată munca și jertfa atâtor generații de luptători ai românismului, din timpurile de grea încercare a poporului nostru, a fost sărbătorită la Brad, într'un cadru cu totul impresionant.

Încă de la ora 9 dimineața au început să vină pâlcuși, pâlcuși moșii lui Iancu și Horia. Nu poate graiu omenesc vorbi, nici pana celui mai iscusit scriitor spune totul despre această înălțătoare manifestație.

...Dar mărețul convoiu de Zărândeni ce au venit cu trenul la ora 10 de la Hălmașiu,

Incu, Buteni, Gurahonț, Baia de Criș; bărbați, femei, tineri și bătrâni, cu muzici în frunte, formate din săteni, și care cuprindea întreaga stradă a Gării, din Piața Avram Iancu și până la cazarmă!

Orice încercare de-al zugești, devine zadarnică. Trebuie să-l fi văzut și să simți măreția.

Zărândeni au venit — aci, la Brad, lângă monumentul lui Crișan, care s'a desvelit cu această ocazie, ca la umbra trecutului, să sărbătorească unirea și ridicarea prezentă a neamului românesc.

În aceea atmosferă de umiliri și persecuții tradițiile le-am purtat și păstrat pentru posteritate în inimile noastre. Acolo nu ni le-a putut nimeni distruge. Marele tradiții, zestrea noastră sufletească, le păstrează însuși admirabilul nostru popor, în curățenia simplității lui rurale. Poporul mai mult simte decât judecă, spunea undeva un scriitor francez. Noi intelectualii ne schimbăm locul, după cum ne constrâng împrejurările vieții. Azi suntem aici, mâine aiurea; ba nici continuitatea specială nu o avem așa de încheată, cum o are țaranul, care înfruntând toate primejdiile a rămas la brazda moștenită.

Iată de ce, ceea ce nu s'a făcut, sau nu s'a putut face în trecut, pentru a exterioriza tradițiile, pentru a ne afirma voința de stăpâni pe veci, pe pământul strămoșesc, și de a birui toate dificultățile ce ne-ar eși în cale, trebuie să facem acum! Și acest cult nu are nici căeri în provinciile de dincoace de Carpați eliberate, o atmosferă mai prielnică, decât aici în Zarand. Ne cinstim trecutul, ne respectăm pe noi înșiși — ne și dăm dovada încrederii în viitorul neamului și al țării, când eternizăm memoria, celor ce au suferit, ori s'au sacrificat pentru drepturile noastre la viață.

Un astfel de tribut al recunoștinței vrea să fie monumentul martirului Crișan, — a cărui desvelire o serbăm azi. Învățul englez Smiles spune, că fiecare popor are conducătorii, pe cari îi merită. Prin serbarea de azi noi voim să dovedim, că am meritat să avem pe eroul Crișan, și pilda jertfei lui voim s'o păstrăm generațiilor, cari ne vor urma. — Bindecuvântată să-i fie amintirea și neperitor exemplul iubirei lui de neam, a drepturilor noastre la viață și a aspirațiilor la un viitor strălucit.

Brad, 1 Decembrie 1935.

ION GHIȘA

Președ. adunării din 1 Dec. 1935

S e r b a r e a

La ora 11, după ce s'a oficiat slujba religioasă la biserica ortodoxă, s'a desfășurat adunarea națională în fața liceului Avram-Iancu, lângă bustul eroului Crișan.

Un sobor de șase preoți, în frunte cu

părintele protopop I. Indreiu, au oficiat slujba, pentru sfințirea bustului, eroului zărândeian din Vaca, Gh. Crișan, ridicat de un comitet de inițiativă, în frunte cu d. dr. I. Radu.

Cuvântarea dlui I. Ghișa

Președintele „Ligii” din Zarand, deschizând adunarea spune următoarele:

Onorata Adunare!

„Popoarele respiră și trăesc prin tradițiile lor.

Forța morală care le ține în picioare este acel imponderabil sufletesc care leagă ziua de ieri de ziua de azi, pregătind puntea pe care se trece fără sguđuiri spre izbânzile viitoare. — Tradițiile sunt firele miraculoase care leagă cu tortul lor nevăzut generație de generație, elaborând din ființa unui popor un bloc masiv, a cărui coeziune interioară e organică. — Ca rădăcinele unui copac cari își trag din pământ fluidul lor de viață, astfel tradițiile își transmit seva hrănitore în structura de simțire a neamului și-i multiplică puterea de rezistență. Cu cât vin mai departe, cu cât sunt mai adânci, cu atât existența unei colectivități are mai multe garanții de stabilitate. Filosoful care spunea că guvernează mai mult morții decât viii, avea perfectă dreptate, fiindcă ce sunt sufletele noastre cu tot sbuciumul lor, dacă nu urne cari închid impulsuri moștenite dela înaintași, un val de îndemnuri dospite în păturile subconștientului și filtrate prin retortele atâtor tradiții din neam în neam?

Deaceia semnificarea morților e mare. Cu cât sunt mai mulți, cu atât se așterne în cumpănă mai hotărâtor testamentul trecutului. S-ar putea spune că numărul lor determină tăria noastră în funcțiunea de eternitate.

Frați Români!

Când desvelim monumentul unui erou român, care a adus supremul sacrificiu, pentru neamul său, într'un timp,

când am trăit clipe de mucenicie, — nu putem cita cuvinte mai nimerite decât cele, pe care le-ați auzit și pe cari le-a spus recent într'o conferință la Radio, poetul pătimirii noastre, Dl. Octavian Goga.

Legătura noastră cu glia strămoșească a fost atât de adâncă, încât și dușmanii noștri milenari dându-și seama de ea au purtat grija ca să nu ne putem sărbători și cinsti în manifestări publice eroii noștri, crezând, că vor putea rupe legăturile noastre sufletești cu acest pământ. Zădărniciind cultul pentru trecutul istoric, cradeau, că vor împiedeca formarea tradițiilor, prin cari respirăm și trăim, așa cum spune Dl. Goga. În vremurile acelea, așezarea în ascuns a unei coroane pe mormântul unui erou român, cum a fost cazul celor trei studenți universitari Scurtu, Steer și Novac, cu vre-o patru decenii în urmă la Tebea, era considerată de Unguri, drept crimă politică; însă pentru noi un protest contra barbariei lor! Nu am fi putut serba pe față vre-o aniversare, ori să fi premărit după merite un erou al nostru!

Cuvântarea dlui C. Ciocan, directorul liceului Avram Iancu

Frați Români!

Azi Românii din Transilvania și Banat a șaptesprezecea oră sărbătorească 1 Dec. 1918, cel mai mare praznic pe care Tatăl Cel Ceresc l-a hărăzit și Națiunea Română pr'n grele suferințe și mari sforțări l-a realizat.

Azi Românii din Valea Crișului Alb comemorează pe Crișan, cel mai activ luptător din 1784 și depun lângă chipul lui de metal admirația lor și prinosul de recunoștință pentru sacrificiile aduse cauzei românești.

Azi Națiunea Română într'un singur glas, într'un suflet și o simțire vestește lumii întregi și mai ales vecinilor dela Apus că țâg cu Banatul, Maramureșul, Crișana și Ardealul nu face.

Praznicul e mare și toată suflarea românească e invitată să se veselească.

Bucurați-Vă și Vă veseliți voi preoți, căci în vremurile de înverșunate și nemiloase prigoniri ale trecutului, înaintașii voștri cu credința neclintită și dragoste desăvârșită au pășit pe calea muceniei ortodoxe și naționale.

Bucurați-Vă și Vă veseliți voi luptători horști cu fațe arse și istovite, căci voi ați ascultat de glasul tainic al conștiinței moștenit dela cei din 1784 și 1848 să apărați trecătorile munților voștri și alături de ceilalți frați ați pus genunchiul pe gâtul Ungurilor la ei acasă în Budapesta, când au încercat să răstoarne hotărârea dela Alba Iulia.

Bucurați-Vă și Vă veseliți voi Crișeni, că voi ați fost impilați, maltratați, schingiuiți și împușcați de deschilibrata armata a lui Bela Kuhn, dar speranța în izbândă nu ați pierdut.

Bucurați-Vă voi copii, căci ziua de 1 Dec. 1918 V'a adus cea mai prețioasă zestre contopirea Ardealului cu România menită să Vă asigure fericirea.

În 1 Dec. 1918 s'a încheiat procesul între noi și unguri.

În 1 Dec. 1918 s'a încheiat cea mai dramatică perioadă din istoria Românilor Ardeleni și tot în aceea zi a început o nouă viață cu alle ținte călăuzitoare.

În 1 Dec. 1918 bucuria a cuprins pe toți Români și a atins punctul culminant.

Națiunea întregă bătrâni și tineri, femei și copii, ofițeri și soldați, frați munteni și moldoveni, bucovineni și basarabeni plâng cu toții, plâng de bucurie și se îmbrățișează, fac cruci și se închină Cerului mulțumind pentru binefacerile revărsate asupra poporului.

Unitatea națională nu mai era v.s. ci realitate. Regele Ferdinand se întorcea din pri-

begie cu mândrele provincii românești, pentru care nu crușase nici țară, nici tron și scosese sabia în 1916.

Pentru noi Zarandeni 1 Dec. 1918 este sărbătoarea sărbătorilor. Ea este răscumpărata cu sângele vărsat de înaintașii din 1784 și 1848. Este cimentată cu lacrimile vărsate pe pereții temnițelor ungurești de cei mai aleși fii ai neamului.

Totuși Ungurii nu se împacă cu situația de azi și ei sperază să ne mai răpească odată Ardealul. Oare să se mai întâmple așa ceva? Dacă naționalismul nostru în acest colț de țară nici odată nu a fost înfrânt și prin manifestările lui de mult a trecut în istorie, să știe lumea, să știe Ungurii că la noi ca și la Oltuz „pe aicea nu se trece“, iar dacă totuși ne vor provoca le vom lua pentru totdeauna pofta dela Ardeal. Zarandeni la dangătul clopotelor, la chemarea tulnicelor, vor pleca la datorie și încurajați de faptele înaintașilor, vor pune din nou genunchiul pe gâtul lor, dar de data aceasta mai apăsător. Așa să ne ajute D-zeu!

1 Dec. 1935.

Cuvântarea dlui Prof. C. D. Rusu

Frați Români!

Astăzi, întregă suflarea românească din Zarand, care în toate timpurile a dat dovadă de eroism național, dela scândurarul din Buceș, unde trufia ungurească a fost înfrântă la 1848 și dela cărbunarii din Blăjeni, de unde s'a ridicat Nicula B. barbu, acela care a știut să moară pentru o cauză dreaptă alături de cei 85 de tovarăși în lupta dela Mihăleni, până la Crișanul din ținutul Gurahonțului și a Josășelului, unde tânărul tribun maramureșean Ioan Buteanu, a sfidat prin moarte răsbunarea crudă și silbatică a lui Hatvani, s'a adunat întru creștinească pomenire și meritată recunoștință la desvelirea chipului de bronz dărz și aspru a căpitanului Crișan, din Vaca, dela a cărui moarte sau implinit 150 de ani.

El ne-a învățat să ne cucerim drepturile nu prin vorbe ci și așa cum întotdeauna s'a manifestat Moșul, transformându-și uneltele agricole în armă de luptă, luând coasa din brazdă și răspândind cu ea moarte în acei ce a-supreau și nedreptățiau de sute de ani drepturile unui popor harnic și răbdător.

Eroul Crișan a arătat drumul pe care se putea ridica din nou viața românească din Ardeal, la rolul ce-l merita în baza trecutului său.

Drumul deschis de Crișan în 1784 l-au urmat și revoluționarii din 1848, conduși de avocatul din Vidra, devenit Craiul Munților, atunci când membrii Comitetului Național din Sibiu, discutau încontinuu, el a strigat hotărât, între Români și Unguri, numai pistolul va putea decide. Până la urmă el a decis.

Pe sacrificiul vieții lui Crișan, a cărui corp tăiat în patru bucăți și așezat la răspântia drumurilor pentru a înspăimânta pe cei ce lupta să-și câștige drepturile, complicat cu nenumărate alte jertfe, stă temelia Regatului român, de astăzi.

Însă la temelia acestui Regat înfăptuit cu multă trudă, prin munca zi de zi și cias de cias a bunicilor noștri și prin lupta ce a-ți dus-o cei mai mulți din cei de față, sunt atâția dușmani cari sapă și urmăresc dărâmarea și prăbușirea lui. Între acești dușmani locul întâi îl ocupă vecinii noștri din apus, Ungurii.

Dela încheierea păcii au căutat prin nenumărate cărți false, prin ziare, broșuri și statistici inventate, să ne discrediteze în fața lumii, că suntem un popor incapabil să ne conducem și că n'am dat nimic omenirii sub raport cultural. Că trecutul nostru este trecutul unui popor de păstori care n'a îndeplinit nici o faptă de vitejie.

Creștinătatea n'a fost apărată de un Mircea cel Bătrân și Ștefan cel Mare de năvălirea Turcilor, ci de regii Ungariei.

Toată criza financiară prin care a trecut Europa de câțiva ani încoace, susțin reviziunii unguri, se datorește faptului că a fost desmembrată Ungaria prin Tratatul dela

Trianon, care era o unitate perfectă din punct de vedere economic.

Toate instituțiile culturale din Ungaria sunt astfel organizate și nu urmăresc alt scop decât reînființarea Ungariei mari. Pe pereții tuturor școalelor se găsește harta Ungariei mutilate și inscripții prin care tineretul este îndemnat să nu aibă alte preocupări, decât întregirea Ungariei prin cucerirea Ardealului.

În publicațiunile ungurești se arată zi de zi nedreptățile ce se fac Ungurilor în Ardeal, că sunt asupriți în chipul cel mai îngrozitor de stăpânirea românească, că Ungurii din statele successorale sunt ruinați din punct de vedere economic.

Răutatea revizioniștilor unguri s'a dovedit chiar în zilele acestea cu ocazia congresului economic al Ardealului, unde sa constatat situația înfloritoare a băncilor ungurești, în comparație cu băncile române.

Acțiunea reviziunistă în momentul de față se desfășoară cu mare putere, astfel din Debrefin se anunță că începând cu anul școlar viitor, pe lângă facultatea de drept din acest oraș, va funcționa o catedră care va studia sub conducerea profesorului Kovacs Andor, raporturile juridice ale teritoriile despărțite de Ungaria. Prin acest institut Ungurii vor căuta să ne spioneze viața juridică a țării și vor ține studiul meșteșugite de ordin revizionist. În toamna aceasta la cererea Federațiunii Naționale a studenților maghiari, s'a înființat pe lângă universitatea PAZMANY PETER, un institut de drept minoritar sub conducerea profesorului Kenéz Bela.

În programul acestui institut se spune că până ce revizuirea tratatelor va ajunge la o desăvârșire pe cale internațională, va trebui să se facă tot ce este cu putință pentru a împiedeca distrugerea elementului maghiar din statele successorale.

Prima grijă a acestui institut va fi de a informa națiunile din Europa, că Ungurii din statele successorale sunt lipsiți de cele mai elementare drepturi.

Iată cum este privită la Budapesta bunăvoința noastră, față de minorități care se bucură chiar de mai multe drepturi, decât băstinașii.

Ca răspuns la această propagandă făcută cu multă dibăcie încât și a făcut loc la unii dintre conducătorii Europei, s'a înființat Liga Antirevizionistă Română de sub conducerea înțeleaptă a lui Steljan Popescu, directorul Ziarului Universul, care luptă cu toată puterea în privința revizioniștilor dela Budapesta.

În această zi de 1 Decembrie, când sărbătorim unirea Ardealului cu patria mamă, Români din ținutul unde se păstrează cea mai vie amintire a lui Horia, Cloșca, Crișan și Avram Iancu, protestează cu cea mai puternică energie împotriva uneltirilor ungurești.

Armele Iancului care au băgat groază în Unguri nu sunt ruginite, ci strălucesc ca soarele în miz de vară, așteptând să fie încinse și purtate pe brațele vrednice atunci când Țara o va cere.

Ungurii cari trăiesc alături de noi voi avea deplină liniște și drepturi, dar numai până atunci, până când sunt credincioși Statului care îi ocrotește și nu vor fi instigatori împotriva lui.

Tineretul de astăzi este conștient de sine și nu va îndăgui nici odată, ca sub masca unui umanitarism rău înțeles să lase ca tot cei de neam străin să mai fie și astăzi stăpâni asupra noastră.

Timpul de îmbătare a unei bucurii mult dorite și îndeplinite a trecut.

Ne dăm seamă de realitatea care este așa de crudă pentru elementul românesc, în mijlocul căruia continuă și în prezent să se stabilească elemente străine.

Nu pot ca să nu amintesc aici cuvintele pline de griji rostite de bunul profesor al Universității din București, Simion Mehedinți, cu ocazia serbării lui Eminescu în cimitirul Bellu.

Este ușor să constăți astăzi celace a făcut Eminescu acum 50 de ani, dar este vorba ce facem noi, căci cea mai grozavă invazie din câte sau abătut asupra noastră acum se îndeplinește.

Basarabia înstrăinată, Bucovina la fel, fără să mai amintim de Maramureș, care îți face impresia ca te găsești în Palestina.

În acțiunea subversivă ce se duce pe teritoriul României prin acțiune revizionistă și românistă, rolul principal îl are elementul ev-ceo-maghiar.

Grija noastră trebuie să fie îndreptată în afară spre Tisa, iar înlăuntru spre pericolul jidovesc.

Pentru a învinge ne trebuie o nouă școală, școala muncii, a disciplinei, a cinstei și a jertfei pentru țară.

Frați Români!

Dupăcum Horia, Cloșca și Crișan în toamna anului 1784 pe dealul din vârful Păltiniilor din hotarul comunei Blăjeni, sau făcut fraji de cruce și au jurat că nu se vor astâmpăra până nu vor scoate pe Unguri din Ardeal, tot așa și noi astăzi în fața eroului Crișan să jurăm că vom lupta ca „România să fie a Românilor.“

„Așa să ne ajute Dumnezeu.“

Serbarea zilei de 1 Dec. în com. Lăpujul-inferior.

A 17 aniversare a celei mai frumoase zile din istoria poporului român — ziua de 1 Decembrie — zi, când fiecare bun român trebuie a se opri un moment, spre a se gândi, la clipele atât de sbrucumate și dureroase prin care a trecut poporul român, din frumoasa grădină a Ardealului și Banatului — s'a serbat în frumoasa și micuța comună Lăpujul-inferior, cu fastul cuvenit.

La orele 10 a. m. s'a oficiat serviciul religios de către preotul Iuliu Crișan.

Răspunsurile liturgice au fost date de către elevii școlii primare, unde s'a desfășurat un frumos program — de către elevii școlii primare de sub conducerea dlui. inv. Grigore Calafeteanu — compus din cântece, recitări, etc.

A vorbit despre însemnătatea zilei, Dl inv. Grigore Calafeteanu, arătând etapele victoriei naționale din anul sfânt — 1918 — atâcând în același timp vehement, revizionismul maghiar și scoțând în evidență vitejia soldatului român, care a avut, în trecut 7 vieți în pieptul de aramă, va avea de 70 de ori mai mult în viitor, pentru apărarea oricărui petec de pământ ce vor încerca să-l rupă dușmanii din corpul tânăr, al României de azi. S'a cântat apoi:

Deșteaptă-te Române, Straja Țării și Trei culori, printre care au fost intercalate diferite recitări cu caracter național.

Printre cei prezenți am remarcat: Dna și Dl Victor Munteanu, notar; preotul Iuliu Crișan; Tudora Ioan, percepător fiscal; Gheorghe Munteanu, grefier etc.

Serbarea a luat sfârșit la orele 1 p. m. într'o atmosferă de cald patriotism.

Asistent.

CINEMA „ORIENT“ BRAD,

In ziua de 7 Decembrie,
DATORIE ȘI IUBIRE

Oberwachmeister Schwencke

O acțiune plină de senzații cu
GUSTAV FRÖHLICH într'un rol mare.

Regia: GUSTAV FRÖHLICH

Dragostea și... abecedarul.

Curios lucru...

Ca să poți face dragoste, trebuie să știi carte.

Altfel nu mai merge.

Dar cât e de ușor să iubești și fără a ști carte!

Inima — sârmana — ori că știe carte, ori nu — tot simte focul dragostei și bate pentru doi ochi... fie și albaștri.

Până acum puteai să faci dragoste — fie și dragoste gheboasă, cum zice Creangă — fără ca să știi carte; astăzi nu se mai poate. S'au schimbat lucrurile,

Dar să nu credeți că la noi s'a 'ntâmpat acest lucru. Ferească D zeu.

La noi copiii nu se duc la școală decât după ce li s'au aplicat amenzi și după ce organele fiscale le-au sechestrat lucrurile din casă. La noi e bine; mai bine ca n... Rai...

Acest lucru curios s'a 'ntâmpat însă în Turcia. Pur și simplu, președintele Republicei turcești a sdruncinat — prin legea sa — toată încrederea ce-o aveam, până acum în aptitudinile noastre iubărețe.

Așa că, scurt și precis: în Turcia cine nu știe carte, e lovit în coarda cea mai subțire, în dragoste.

Nu te poți căsători în țara lui Atatürk — președintele Republicei turcești — dacă nu ști să citești și să mănuești condeiul.

O fi cam curios, dar această măsură s'a luat în Turcia, nu la noi tocmai acolo unde bietul turc nu se mulțumea cu o sută de neveste.

Mai târziu i s'au luat toate, rămânând numai cu una și... vai... astăzi și acea n'o poate avea, dacă nu știe carte...

Și șmecher Atatürk, căci și-a zis: — „dacă vrei să ai nevastă, atunci să ști carte. Altfel nu mai merge...”

Cu câtă plăcere o fi învățând alfabetul tânărul turc alături de cadăna sa, căci s'au pus turcii și turcoaicele la învățat, de să-și faci cruce.

Și-apoi câte idile nu se pot înfiripa de-asupra abecedarului! Dar unde mai puneți că turcul învață mai repede. Cadăna se lasă mai leneșă și când se vede ajutată la celălalt cu câtă drăgălășie silabisește alfabetul și cu cât farmec pronunță fiecare cuvânt, că ar ameți și pe un ungar, dar un turc...

Dar atunci când, el, plin de emoții îi ia mâna în mâna lui și scrie primul „te iubesc!”...

Cine n'ar vrea să nvețe alfabetul în felul acesta?!

Frumoasă-i dragostea făcută cu abecedarul în mână!... *Micu Delabăsești.*

Frații
ADLER & RIEGLER
CERNĂUȚI,
Str. Iancu Flondor 16.

Imbrăcăminte de sport, haine de piele, impermeabile, echipamente pentru vânători și schiori.

Mica publicitate

— DACTILOGRAFĂ română angajez imediat. Ofertele detaliate sub »Dactilograf« la ziar.

— ANGAJEZ imediat servitor la cai, cu serviciul militar satisfăcut. Adresa la redacția ziarului.

— CAUT guvernanta franceză, pentru copil de 12 ani. Adresa la ziar 24 A.

— D-nii COMERCIANȚI pot să-și facă reclamă în calendarul »Zarandului«, ce va apărea în curând.

Miercuri apare

Calendarul
ziarului „Zarandul”

Conferința pastorală

In zilele de 29 și 30 Noembrie 1935

s'a ținut în Brad conferința pastorală de toamnă a preoșimii tractului Zarand. S'a început cu serviciul divin: utrenie, sf. liturgie și invocarea Duhului Sfânt, celebrat de un sobor de preoști în frunte cu P. C. pâr. protopop Ioan Indrei. La priceasnă a predicat Pâr. T. Perian (Crișan) mâncând dela cuvintele: „Cei ce suntem obținuți din toate părțile, dar nu striviți în mare câmpăna dar nu desnădăjduiți, prigoniți, dar nu nimiciviți; noi totdeauna purtăm în trup moartea lui Isus, ca și viața lui Isus să se arate în trupurile noastre” (II Cor. IV, 8—10).

Trecând în Casa Culturală, la ora 11 a. m. P. C. Sa pâr. prot. I. Indrei, în cuvântul de deschidere, evidențiază mistuna preoșimii în sânul credincioșilor pe toate terenurile, îndemnând-o în același timp la persevererea în intensificarea vieții religioase-morale cu orice jertfe și neluând seama la nici un neajuns material.

Intrându-se în ordinea de zi, toți preoșii tractului Zarand au prezentat dările de seamă asupra cărții d-lui Ștefan Mateș: Istoria bisericii și-a vieții religioase a românilor din Transilvania și Ungaria. Cucernicit preoști au remarcat valoarea istorică a acestei cărți pentru cunoașterea temeinică a sbuciumatului nostru trecut bisericesc. S'au citit dările de seamă ale C. C. preoști: N. Florea (Bata de Criș), M. Popovici (Mihăleni), N. Stanciu (V. Brad), V. Perian (Brad) și Șt. Corpadea (Prihodște).

După masă s'a slujit vecernia, la care a ținut o meditație C. pâr. I. Boloși (Caraci) mâncând dela cuvintele sf. ap. Pavel „Ci a ales mai bine să pătimească cu poporul lui Dumnezeu decât să albe dulceața păcatului cea trecătoare”. S'a continuat apoi, după ce s'a trecut în Casa Culturală, cu discuții în chestiuni pastorale la care au luat cuvântul toți preoșii.

A doua zi fiind sărbătoarea sf. Andrei, s'a oficiat utrenia și parastas ridicat de liceul „A. Iancu” din Brad pentru odihna sufletului marelui ierarh Andrei baron de Șaguna, la care a luat parte corpul didactic al liceului A. Iancu, în frunte cu d. director C. Ciocan și elevii liceului. Despre personalitatea providențialului mitropolit pe teren bisericesc, cultural și național a vorbit Pâr. Tisu Iosif jun. (Birtin).

Trecându-se în Casa Culturală CC. preoști: A. Florea, M. Popovici, I. Comșa, A. Barna, și N. Florea au prezentat propuneri asupra introducerii în protopresbiterat a serbării hramului bisericii într'un mod mai amplu cu misiuni, pelerinajii, mărturisirea și împărtășirea credincioșilor.

Spre a se face catihizație uniformă în întreg cuprinsul protopresbiteratului, la propunerea P. C. protopop, se decide a se introduce în școlile unde până acum încă nu s'au introdus manualule de religie ale pr. N. Crișmarin.

Preoșimea protopresbiteratului Zarand în dorința de a veni în ajutorul credincioșilor în cazuri pe moarte a decis înființarea unei reuniuni de înmormântare pe protopresbiterat, cu taxe mici, plătibile numai în cazuri de deces a vreunui membru din reuniune. Cu elaborarea statutelor a fost încredințat un comitet restrâns.

P. C. pâr. Protopop de încheiere aduce mulțumiri CC. Preoști pentru râvna și devotamentul cu care lucrează la spiritualizarea cât mai intensă a credincioșilor și-i îndeamnă la perseverarea pe această cale fără frică de nici o teamă de lipsa celor materiale.

Parintele Ștefan

Știri din Zarand

— CULTURALE. Cercul Cultural „Brad”, a ținut ședință la școala primară din comuna Crișan, sub președinția d. Pavel Lazăr, asistat de d. S. Balosu, secretar.

Au asistat inv. din comunele: Brad, Mesteacăn, Valea-Brad, Junc, etc.

D. inv. Marin Popa a predat o lecție practică, — declarată de reușită.

La ședința publică, la care a luat parte un număr mare de săteni, au vorbit d-nii: subrevizor școlar I. Micu, despre „Importanța cursului supra primar”; S. Matieș și C. Firulescu.

Programul artistic compus din: coruri școlare, recitări, etc., a fost frumos executat. Dl. I. Micu, subrevizor șc. și d. Pavel Lazăr, preș., aduce laude, bine meritate, d. Marin Popa, pentru munca ce o depune în ogorul intelenit al culturii.

— La 19 Ianuarie 1936 — se va ține cerc cultural la Brad, cu următorul itinerariu: Șed. int.: Fișa indiv. Vor vorbi: Dna S. Perian, dna C. Safta, și d. G. E. Camber. Critici: Dna Veselie, dra Nestorescu și d. C. Firulescu. Șed. publică: Va vorbi despre „Biserica pentru păstrarea și adâncirea sentimentului religios”, d-nii G. E. Camber, S. Mateș și Marin Popa.

Curățenia sufletului.

Nu sînt popă, dar îndrăsnesc să vorbesc despre însemnătatea sufletului. Am să vă arăt, ce minuni este în stare să facă un suflet curat neliniștat de patimi și nevlindut vrăjmașului. Vorbind despre suflet, nu mă gîndesc numai dect la viața de apoi, adică la cea viitoare, ci la cea de pe pămînt, pe care o trăim, acum, astăzi, mline, pină vom intra în mormînt. Viața, pe care o trăim, astăzi, trebuie să avem grijă să fie adevărată! nu chinuță și plină de amărăciuni. Iar, dacă viața noastră este, astăzi, atît de sbuciumată, să nu aruncăm vina, nici pe vecin, nici pe cel ce ne conduc. Nu poate fi vinovat nimeni, de răul care suferim, ci noi toți și fiecare în parte. Și de ce? ne întrebăm; răspunsul nu trebuie căutat la altcineva, ci tot la noi.

Răspunsul, să nu-l cerem dela slăbiciunile noastre trupești, ci dela suflet și'n acele momente, cînd nu este tulburat de nici o grijă sau gînd pătimăș. Un om cu sufletul curat nu se poate să nu fie fericit, fiind chiar flămînd și gol. Curățenia sufletului îi dă liniștea

și fericirea, dacă nu în altceva, dar cel puțin în somn. Și trebuie să știți, că nu este nenorocire mai mare ca petrecerea în nesomn și sbucium. Noaptea, nedormite, petrecute în pat ne sdruncină mintea și ne slăbește trupul. Dar, după o noapte de somn liniștit, oricît de obosit să te fi culcat, te simți mai tare, mai viu și parcă mai vesel.

Somn liniștit, nu poate avea, însă un om cu sufletul încărcat de rele. Căci seara, îngenuchiat în fața patului, îndată îi vor apare înainte, nu numai grijile treburilor de mline, ci și faptele rele, pe care le-a făcut în timpul zilei și care-l vor chinui toată noaptea. Deci, să fim cu băgare de seamă, ca să nu facem peste zi niciun lucru, care să ne aducă neliniște sau să ne îngreuneze sufletul. Să nu dăm naștere la vorbe rele, băgînd zizanie între oameni; să nu rîvnim la avutul altuia, ci să ne mulțumim cu al nostru; să nu facem avere în mod necinstit, căci va aduce mai multe nenorociri și hula tuturor. Mai bine sărac și curat. Și ca să ne dăm seama de fericirea ce ne o dă un suflet curat, să luăm o pildă:

Am auzit de mulți oameni, cari au fost săraci, dar, fiind harnici, au ajuns să se întărească; cît timp cugetul și sufletul lor a fost curat, totul a mers din bine în mai bine, ajungînd să fie mulțumiți și fericiți.

Au început, apoi, să-și întărească cugetul. Mergînd la vecini sau întîlnind vre'un cunoscut au început să vorbească: ba, că cutare-i așa și așa, sau, începe să-și vorbească de rău, chiar pe ai lor din casă. A fost de ajuns ca să apuce pe calea clevetirii sau ca să se fi împrietinit cu'n om fără suflet, c'apoi totul să se prefacă iarăși în praf și cenușe. Spun, deci, că un suflet curat nu poate să fie nefericit, ci totdeauna fericit. Fericit atît timp cît va ști să rămînă curat.

Gîndiți-vă, că într'un moment dat toți am avea sufletul curat, atunci nu ne-am mai privi cu dușmănie, ci cu dragoste și vorbele noastre ar fi numai de bine. Iar, cînd am vedea, că a dat pacostea peste cineva, nu ne-am întoarce capul să nu-l vedem, sau să ne bucurăm de nenorocirea lui, ci l-am ajuta, înlăturînd astfel suferința. Micimea sufletului nostru și noroiul în care-l lăsăm să se scalde a adus și va aduce nenorocirea noastră, de care nu ne este iertat să ne plîngem. Invrăjbiră noastră, nu vine de altundeva, ci dela noi. Deci, ca să fim fericiți, nu ne trebuie nimic, căci toate le avem, decît sufletul curat și cinstit.

Ioan Mut

Spre calificarea situației în Extremul Orient.

Ultimele evenimente din Extremul Orient tin să clarifice încă unul din punctele nevralgice care periclitează în permanență pacea lumii. Numai că, această inevitabilă clarificare nu este cum ar fi fost de dorit o destindere politică ci dimpotrivă. Astăzi mai mult ca oricând, pericolul războiului pare iminent. Dacă am vorbit totuși de clarificare, am întrebunțat acest termen în sensul că forțele oarbe care mențineau eferescența din China au început să se desvâle. Moartea primului ministru chinez, pe care anumite cercuri au căutat să o poartă în seama naționaliștilor, a fost semnalul de alarmă, care a ridicat în picioare această enormă țară. Până acum câteva zile se vorbea de o nereușită a tratativelor dela Peking, tratative duse de forțele militare japoneze ocupante și guvernul chinez al lui Ciang-Gai-Schek. Pentru fiecare din noi, bizara situație din China e o tragedie inexplicabilă. Guvernul chinez trebuie să dea cont fiecărui general japonez pentru orice mișcare pe care o face. În fond situația se prezintă cu totul altfel. Guvernul din Peking nu e decât o fantomă susținută de câteva sute de mii de soldați și puterile europene. A trecut de mult timpul când generalul Ciang-Gai-Schek se putea considera adevărat conducător al Chinei. Mișcările politice, mai bine zis loviturile de stat, pentru că ele se bazează numai pe forță, nu sunt conduse de masse, ci de instrumentele sau agenții diferitelor puteri străine. Ciang-Gai-Schek trebuia să stăvilească comunismul, care se întinde enorm, cuprinzând noi ținuturi. Acțiunea sa trebuie să fie însă independent de cea a Japoniei, căci expansiunea acesteia în China nu poate fi pe placul Angliei și Statelor-Unite. Imperialismul japonez a știut să profite întotdeauna de complicațiunile din Europa, pentru a-și continua liniștită penetrațiunea. Crearea statului Minciukuo a fost o lovitură de maestru aplicată Uniunii Sovietice, lovitură permisă de Anglia. Guvernatorul provinciei Hopei, Yng-Yuk-Ang, a proclamat autonomia acestei provincii, formând un guvern numit „Comitetul anticomunist al Hopeiului oriental”. Titlul acestui „comitet” e foarte sugestiv. Așadar singurul scop al guvernului e să reprime mișcarea comunistă, care în Hopei este cea mai serioasă forță populară. Te egramele agenților de presă ne anunță că nici poliția și nici armata nu au putut ține piept mulțimilor care au demonstrat împotriva noului guvern. Tot ce se manevrează în China este împotriva și fără chestionarea acestui enorm popor. Acțiunea japoneză va suferi un lamentabil eșec, lucrul e sigur. Nu pentru că naționaliștii chinezi s'ar gândi să opună rezistență serioasă generalilor japonezi ci pen ruca „mișcarea” autonomistă (dacă se poate numi „mișcare”) nu are nici un răsuneț în infometatele masse chineze.

Silviu Mendea

Convocare.

Membrii Insoțirii de credit din Cărăsteu sunt invitați la **adunarea generală ordinară**, care se va ține în Cărăsteu la 20 Decembrie 1935 la orele 14, în localul Insoțirii.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării și constituirea.
2. Constatarea membrilor prezenți.
3. Raportul Consiliului de Adm. și al Comitetului de cenzori, stabilirea bilanțului pe anul 1932-1934, distribuirea profitului net din anul 1934.
4. Descărcarea Consiliului de adm. și Comitetului de cenzori.
5. Alegerea celor 3 membrii în Consiliul de adm. și celor 4 membrii în Comitetul de cenzori.

Diracțiunea.

— **Conducerea Bibliotecii muncitorilor** Ing. Ion Gigurdu dela Soc. „Mica” din Gurabarza a hotărât să mărească numărul comitetului dela 12 la 24 conform statutelor noi.

Pentru acest scop domnii: profesor Dimitriu, delegatul acțiunii Românești dela București, profesor Nișca delegatul Soc. „Mica” au convocat adunarea generală a membrilor cetitorii ai bibliotecii pe ziua de 24 Nov. a. c., când pe lângă vechiul comitet au mai fost aleși membri. În urma acestei alegeri noul comitet se compune din următorii muncitori:

Președinte: Petru Criștiu, Vicepreședinte: Pleșa Emanoil și Luțru Teodor, Secretar: Grana Nicolae, Bibliotecari: Iosif Crișan și Fioruța Miron, Casier: Iosif Donodin, Cen-

zori: Ometa Nicolae și Matei Gheorghe, Membrii în comitet: Adam Gheorghe, Floruța Ioan, Sicoie Dumitru, Bogdan Nicolae, Banciu Octavian, Popa Ioan, Bârșa Ștefan, Faur Nicolae, Almașan Nicolae, Vurdea Gheorghe, Ometa Ioan, Pleșa Gheorghe, Bucureștean Romulus, Iga Teodor, Socaciu Axente și Marc Candin.

Ministerul de Finanțe Direcțiunea Timbrului și Succesiunilor. Serv. Timbrului No. 24881/935. către Agenția de Constatare Hunedoara în reg. sub No. 27415 935.

În conformitate cu dispozițiunile art. 14 § 19 legea timbrului, contractele de închiriere, sub închiriere sau concesiunile lor, trebuiesc prezentate la viză, în termen de 30 zile dela data contractării lor.

Astfel fiind pe cale de publicitate, veți pune în vedere atât proprietarilor de imobile, cât și chiriașilor că urmează să prezinte la viză contractele de închiriere până la data de 26 Noembrie 1935, cunoscând că după această dată, urmează să sufere rigurile legii, aplicându-li-se pe lângă impozitul cuvenit și o amendă egală cu de trei ori impozitul.

După data de 26 Noembrie 1935, veți face o verificare amărunită a tuturor contractelor de închiriere, pentru amendarea celor căzuți în contravenție.

p. Director ss. Indescifrabil. Șeful serviciului ss. Radu Niculescu, Pentru conformitate: M. Jarcău.

No. 1196 935 cf.

Judecătoria Brad.

Publicație de licitație

În cauza de executare pornită de următorul Turcin Mihaiu contra următorului Florea Aurel la cererea următorului Judecătoria ordona: licitația execuțională în baza §. 144, și ur. din legea LX. 1881 asupra imobilelor înscrise în cf. a comunei Băița din circumscripția a jud. Brad No. Pf. 323, No. top. 67 b, gradina 1/2 parte cu prețul de strigare 2000 lei pentru încasarea creanței de 7047 lei cap. și acc. și 2480 spese de proces fixate până acum și 883 lei spese pentru cererea de licitate precum și pentru încasarea creanței de 5000 plus 2500 lei cap. și acc. a lui Crăciun Petru și soția Stancu Maria și 1500 lei alui Turcin Mihaiu din Băița fixează termen pentru ținerea licitației în ziua de 21 Decembrie 1935, ora 3 în casa comunală a comunei Băița.

Condițiile de licitație se stabilesc după cum urmează: imobilele supuse la licitație nu pot fi vândute dacă la primul termen nu s'a oferit un preț mai mare decât valoarea redusă cu 25%. Cei care voesc să liciteze, sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc, drept garanție cu 10% din prețul de strigare în numerar ori sa predea aceluiași delegat chitanța de depozitare judecătorească prealabilă a garanției, și să semneze condițiunile de licitație.

Brad, la 17 Septembrie 1935.

Tr. Berbeciu, jud. m. p.

A. Medgyessy, dir. cf. m. p.

In fiecare casă Radio...

Și Dv. puteți avea acum un aparat de radio modern, căci Vi-l oferim la prețuri reduse, care exclud orice concurență: Mărci cu renume mondial, ultimele modele 1936: Philips, Ingelen, Lorenz Eumig, Kapsch, Lumophon, Standard, Radio Corporation, Columbia, etc.

Cereți oferte și demonstrațiuni gratuite la vechea firmă de încredere

MAX GODEL DEVA, Palatul „Decebal”

Prețuri convenabile! Rate lunare mici! Demonstrațiuni la domiciliul Dvs.!

— **Anuarul publicațiilor, al ziariștilor și al publiciștilor.** În cursul lunii Ianuarie 1936 va apere în editura meri agenții de presă și publicitate »Serviciul Gazetelor« din Capitală **Anuarul publicațiilor, al ziariștilor și al publiciștilor din România.**

Zilele acestea »Serviciul Gazetelor«, care a pus sub direcția confratelui nostru, d. Emil Samoila, va trimite tuturor publicațiilor un chestionar, ce urmează a fi completat cu toate datele necesare.

Anuarul acesta va fi pus la dispoziția tuturor instituțiilor publice și particulare, marilor industriași și comercianți, oamenilor politici și în general, tuturor personalităților din lumea noastră economică și socială.

Directorii publicațiilor sunt rugați a dispune să se trimită câte un exemplar din publicația lor pe adresa »Serviciul Gazetelor«, București I. Calea Victoriei 29, cu mențiunea »pentru anuar«.

— **Despre banană.** Putem identifica existența bananierului încă în primii ani ai existenței lumii. Sunt cunoscute desigur prețuindeni calitățile excepționale ale acestui fruct, care se pretează la mode și utilizări foarte variate. Crude, sau servind ca bază de savuroase preparatii culinare, bananele constituie un aliment de prim ordin foarte digestibil, igienic și energetic. Banana furnizează 99,7% calorii, în timp ce cartoful nu ne oferă decât 90,9%. E fructul care conține cel mai puțin apă. S'a constatat că unui stomac obișnuit îi trebuiesc cinci ore pentru a digera carne de porc, dar ajunge numai 1 1/2 oră pentru a digera banane. Banana bine coaptă (nu coaja marou este o bază serioasă de alimentație. E nevoie însă de o alimentație intensă. Atât în familie cât și la școli și date oricui, copii, muncitori sau intelectuali, banana dă sub forma cea mai di-

gestibilă majoritatea elementelor de nutriție și de reconstrucție a organismului.

— **Un suvenir dela regele regilor.** Pe pachetotul care îl întorcea în patrie, după ultimul sau voiaj în Franța, majestatea sa Haillé Sélassié, era privit foarte curios de ceilalți pasageri ai vaporului. Bogăția vestimentelor sale brodate cu aur, fața sa majestuoasă și măsline a intrigat în special un copil de 7 ani. Micul băiețuș neputându-și reține mult timp curiozitatea, își facu curaj într-o zi și întrebă majestatea etiopiană:

— Spune-mi, pentru ce este figura ta așa de neagră? Poete ai mâncat prea mult carbune?

Negusul, fără să se supere pe obraznicul pușt, a început să râdă și scoțând din pungă o mare piesă de aur cu efigia sa îi spuse:

— Ține dragă piesa asta de valoare, e un suvenir dela »regele regilor«.

Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român, „ASTRA” din Sibiu.
Despărțământul Brad județul Hunedoara.

No. 5 | 1935

Convocare.

Pe baza hotărârii Comitetului Central al Asociațiunei pentru literatura și cultura poporului român din 2 Noembrie a. c. comunicată nouă cu Ord. No. 3419/1935, cu onoare convocăm Onorații membrii ai „Astrei” din plasa Brad la **adunarea generală extraordinară** din 15 Decembrie 1935 ora 17 în sala profesorală a liceului ort. rom. „Avram Iancu” din Brad.

Ordinea de zi:

1. Verificarea membrilor prezenți și înscrierea membrilor noi.
2. Alegerea și constituirea Comitetului Despărțământului „Astra” din Brad pe o nouă perioadă de 5 ani.

Brad în 5 Decembrie 1935

Din încredințarea Comitetului Central al „Astrei”

C. CIOCAN,

directorul liceului din Brad.